

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: 2006-150-0294
Dok.: AKJ41455

Besvarelse af spørgsmål nr. 490 fra Folketingets Retsudvalget (Alm. del).

Spørgsmål:

”Hvorfor vil ministeren ikke, når det af aftalen mellem Norge, Sverige og Danmark fremgår, at de danske myndigheder skulle efterforske skibets ejer- og forsikringsforhold, tage initiativ til en fornyet efterforskning af ejerforholdene omkring Scandinavian Star, når det af Oslo Tingsrett dom af 25/5-05 bl.a. fremgår, at det kan synes som om, at der er grundlag for at hævde, at skibets reelle ejerforhold ikke er lagt til grund i myndighederne behandling af sagen og i de straffesager som fulgte, og når Oslo Tingsretts dom ikke er indgået i Rigsadvokatens overvejelser om sagen?”

Svar:

Der henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 488 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).

Justitsministeriet kan herudover oplyse, at Rigsadvokaten den 28. januar 2005 traf afgørelse om ikke at genoptage den danske del af efterforskningen i sagen om Scandinavian Star.

Først den 25. maj 2005 blev der afsagt dom i Oslo Tingsrett i sagen mod Assuranceforeningen SKULD, som var anlagt af Mike Axdal som et privat søgsmål med påstand om yderligere erstatning for de skader, som Mike Axdal pådrog sig i forbindelse med branden på Scandinavian Star.

Justitsministeriet har på den baggrund vurderet spørgsmålet om betydningen af Oslo Tingsretts dom i forhold til spørgsmålet om eventuel genoptagelse af den danske del af efterforskningen i sagen om Scandinavian Star.

Det fremgår således bl.a. af pkt. 6.3.8. i det notat, Justitsministeriet oversendte til Retsudvalget den 13. juli 2006, at Justitsministeriet er enig med Rigsadvokaten i, at der er en lang ræk-

ke oplysninger i sagen, der peger på, at ejeren af Scandinavian Star på brandtidspunktet var K/S Scandinavian Star, selv om ejerskiftet på brandtidspunktet ikke var registreret. Justitsministeriet har i lighed med Rigsadvokaten ikke derved taget endelig stilling til, om det ved en nærmere civilretlig vurdering kan fastslås, at K/S Scandinavian Star var juridisk ejer af skibet.

Justitsministeriet er endvidere enig med Rigsadvokaten i, at uanset, at der er visse uafklarede spørgsmål vedrørende salgsaftaler m.v., kan det ikke under henvisning til disse uafklarede spørgsmål fastslås, at der er personer, som har ønsket at sløre ejerforholdene, og at dette er sket som led i planlægningen af et strafbart forhold.

Det er ligeledes Justitsministeriets opfattelse, at det næppe i dag – 16 år efter brandtidspunktet – er muligt ved fornyet efterforskning at fremskaffe yderligere oplysninger til belysning af ejerforholdene.

Justitsministeriet er endelig enig med Rigsadvokaten i, at ejerforholdet på brandtidspunktet ikke i sig selv er af afgørende betydning for vurderingen af, om personer har gjort sig skyldige i overtrædelse af straffelovens § 180.

Uanset at der er en række uafklarede spørgsmål vedrørende salget af Scandinavian Star, er det på baggrund af de foreliggende oplysninger tillige Justitsministeriets opfattelse, at salget af Scandinavian Star mellem SeaEscape Cruises Ltd. og K/S Scandinavian Star var et reelt salg, som havde til formål at indsætte et nyt skib på færgeruten Frederikshavn – Oslo.

Justitsministeriet er enig med Rigsadvokaten i, at de foreliggende oplysninger ikke giver grundlag for at tilsidesætte den oprindelige vurdering af ansvarsforholdet, hvorefter Henrik Johansen på brandtidspunktet var den ansvarlige reder, som sammen med direktøren Ole B. Hansen havde dispositionsretten over skibet og i den forbindelse havde mulighed for at udsætte indsættelsen af skibet under hensyn til, at skibet ikke var klar til at sejle den 1. april 1990.

Justitsministeriet finder anledning til særligt at fremhæve, at det for så vidt angår spørgsmålet om registrering i Bahamas Skibsregister under hele sagens behandling har været klart, at der ikke på brandtidspunktet var sket en registrering af det ændrede ejerforhold i registeret.

Det fremgår således af sagen, at registreringen af ejerskiftet fra SeaEscape Cruises Ltd. til K/S Scandinavian Star først fandt sted den 30. august 1990.

Justitsministeriet er således enig med Rigsadvokaten i, at oplysninger fra skibsregisteret ikke indebærer, at ejerskiftet i forholdet mellem køber og sælger først fandt sted denne dato. De af

Mike Axdal fremlagte oplysninger fra en medarbejder ved skibsregisteret bekræfter, at den ”bill of sale”, der ligger til grund for salget, kan være udarbejdet flere måneder før registreringen, og at registerbogen alene viser tidspunktet for, hvornår registeret har fået salgsdokumentet præsenteret (eller indført i registerbogen). Justitsministeriet er ligeledes enig med Rigsadvokaten i, at registreringen i skibsregisteret ikke er afgørende for forholdet mellem køber og sælger.

Justitsministeriet har endvidere overvejet betydningen af Oslo Tingsretts dom af 25. maj 2005, idet dommen udtaler sig om ejerforholdet til Scandinavian Star på tidspunktet for branden. Justitsministeriet har i denne sammenhæng været opmærksom på, at dommen blev afsagt efter Rigsadvokatens afgørelse af spørgsmålet om genoptagelse, og derfor ikke er indgået i Rigsadvokatens overvejelser i sagen.

Det anføres bl.a. i tingsrettens dom, at skibets ejerforhold på tidspunktet for branden ikke blev undersøgt af dansk politi, der ukritisk accepterede oplysninger fremlagt af de advokater, der repræsenterede K/S Scandinavian Star. Dommen lægger ligeledes til grund, at SeaEscape Cruises Ltd. var ejer på tidspunktet for branden. Dommen anfører desuden, at der synes at være grundlag for at hævde, at skibets reelle ejerforhold ikke er lagt til grund ved myndighedernes behandling af sagen og de straffesager, som fulgte.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at dommen angår en civilretlig sag om erstatning mellem to private parter (Mike Axdal og assuranceforeningen SKULD), hvor rettens stillingtagen til parterne påstande sker på grundlag af parternes bevisførelse og anbringender. De ovenfor nævnte udtalelser i tingsrettens dom bygger således på de oplysninger og det øvrige sagsmateriale, som parterne har fremlagt for retten. Ingen offentlige myndigheder – norske eller danske – var part i sagen.

Justitsministeriet skal endvidere bemærke, at det fremgår af den danske sag, at ejerforholdene til Scandinavian Star blev gjort til genstand for visse undersøgelser i forbindelse med den oprindelige efterforskning og undersøgelse af sagen. Det blev dog ikke endeligt fastlagt, hvem der skulle anses for ejer af skibet på tidspunktet for branden, da det i forbindelse med den danske del af efterforskningen om overtrædelse af lov om skibes sikkerhed var tilstrækkeligt at fastslå, hvem der var reder for skibet.

Af Højesterets dom af 22. november 1993 fremgår det, at Højesteret efter det, som Sø- og Handelsretten havde lagt til grund vedrørende tiltalte Henrik Nygaard Johansens beføjelser med hensyn til indkøbet og driften af Scandinavian Star, tiltrådte, at Henrik Nygaard Johansen var at anse som reder i relation til § 23 i lov om skibes sikkerhed.

Justitsministeriet finder ikke, at den udskrift dateret den 30. marts 1990 fra Bahamas Skibsregister, som Oslo Tingsrett i sin dom af 25. maj 2005 henviser til, giver grundlag for at anse en anden end Henrik Johansen som reder i relation til Scandinavian Star.

Justitsministeriet finder således ikke, at præmisserne i tingsrettens dom giver grundlag for at tilsidesætte den oprindelige vurdering af ansvarsforholdet, som fastlagt ved Sø- og Handelsrettens dom af 3. december 1992 og senere stadfæstet af Højesteret.

Justitsministeriet er samtidig enig med Rigsadvokaten i, at det civilretlige ejerforhold i første række har betydning mellem parterne, herunder i forhold til eventuelle erstatningskrav, og ministeriet har derfor ikke – heller ikke i lyset af tingsrettens dom – fundet grundlag for at iværksætte fornyet efterforskning alene med henblik på at søge ejerforholdene yderligere klarlagt.